



Gminny Program Wspierania Rodziny NA LATA 2024-2026



Piecki, 2024

WYKAZ SKRÓTÓW:

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PP – Posterunek Policji

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	3
II.	UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	5
III.	PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	6
IV.	CHARAKTERYSTYKA GMINY PIECKI.....	8
V.	ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE	9
	POMOC SPOŁECZNA	9
	PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN	17
	DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	18
	PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN	21
	DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PIECKI.....	25
VI.	CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	29
VII.	ADRESACI PROGRAMU	36
VIII.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	36
IX.	EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	36
X.	BIBLIOGRAFIA	38
XI.	SPIS WYKRESÓW I TABEL.....	39
	SPIS WYKRESÓW	39
	SPIS TABEL.....	39

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (z wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała jej liczebność, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa, funkcjonują także alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Niemniej, pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców oraz przemoc domową. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane, nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na rodziców.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Powinno ono być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Kolejna tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none">• Profilaktyka - wspieranie rodziny,• asystent rodziny,• placówki wsparcia dziennego,• rodziny wspierające,• inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.	<ul style="list-style-type: none">• Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna,• usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,• adopcja.	
	<ul style="list-style-type: none">• Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka,• placówki opiekuńczo-wychowawcze,• usamodzielnianie,• organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator),• rodziny pomocowe.	<ul style="list-style-type: none">• Ośrodek adopcyjny,• regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna,• Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
(Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(Dz. U. z 2023 r. poz. 810 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(Dz. U. z 2023 r. poz. 1923),
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(Dz. U. z 2023 r. poz. 2424),
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1993),
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
(Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),

- ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
(Dz. U. z 2022 poz. 1700),
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(Dz. U. z 2023 r. poz. 571),
- ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
(Dz. U. z 2023 r. poz. 204 z późn. zm.).

IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY PIECKI



Województwo
warmińsko-mazurskie

314,6 km²



Populacja
7 208



Mieszkanki
50,32%
Mieszkańcy
49,68%



18,54%



61,38%



20,55%



Przyrost naturalny na 1000
mieszkańców: -4,70



PUBLICZNY SYSTEM OŚWIATY W GMINIE

- Samorządowe Przedszkole „Słoneczny Zakątek” w Pieckach
- Szkoła Podstawowa w Nawiadach
- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Pieckach



SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZIN

- Klub Dziecięcy „Słoneczko” w Pieckach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach
- Klub Integracji Społecznej w Pieckach
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie



KULTURA I REKREACJA

- Muzeum Regionalne im. Walentyny Dermackiej z Sapiehów w Pieckach
- Gminny Ośrodek Kultury „PEGAZ” w Pieckach
- Gminna Biblioteka Publiczna w Pieckach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS i BIP Gminy Piecki

V. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE

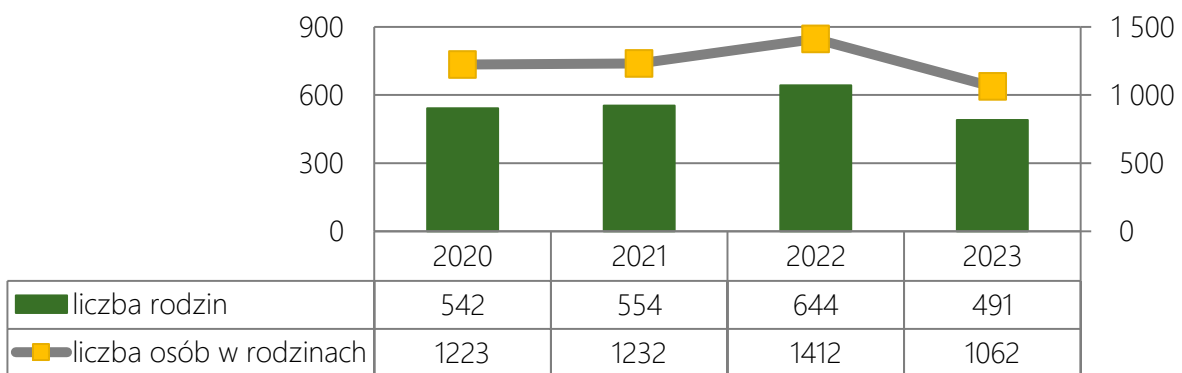
POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁴.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Piecki jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 roku ze wsparcia Ośrodka skorzystało 1062 osób z 491 rodzin. Na przestrzeni lat 2020-2023 liczba rodzin, którym udzielono pomocy przez GOPS zwiększyła się (kolejno o 2% i 16%), a w 2023 zmalała o 24%. Natomiast liczba osób w rodzinach zwiększyła się (kolejno o 1% i 15%), a w 2023 zmalała o 25%. Wzrost świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej w 2022r. wynika z faktu przyznawania w danym roku dodatków węglowych, gdzie pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej przeprowadzali dodatkowo weryfikację źródeł ciepła i odrębności lokali, natomiast spadek rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej jest efektem m.in. wzrostu wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Szczegółowe dane w tym obszarze przedstawia wykres poniżej.

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Piecki w latach 2020-2023



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku przyznano świadczenia z pomocy społecznej: 46 rodzinom posiadającym jedno dziecko, 57 rodzinom z dwójką dzieci, 33 rodzinom z trójką dzieci oraz 20 rodzinom

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w tym zakresie w omawianym roku przedstawia poniższa tabela.

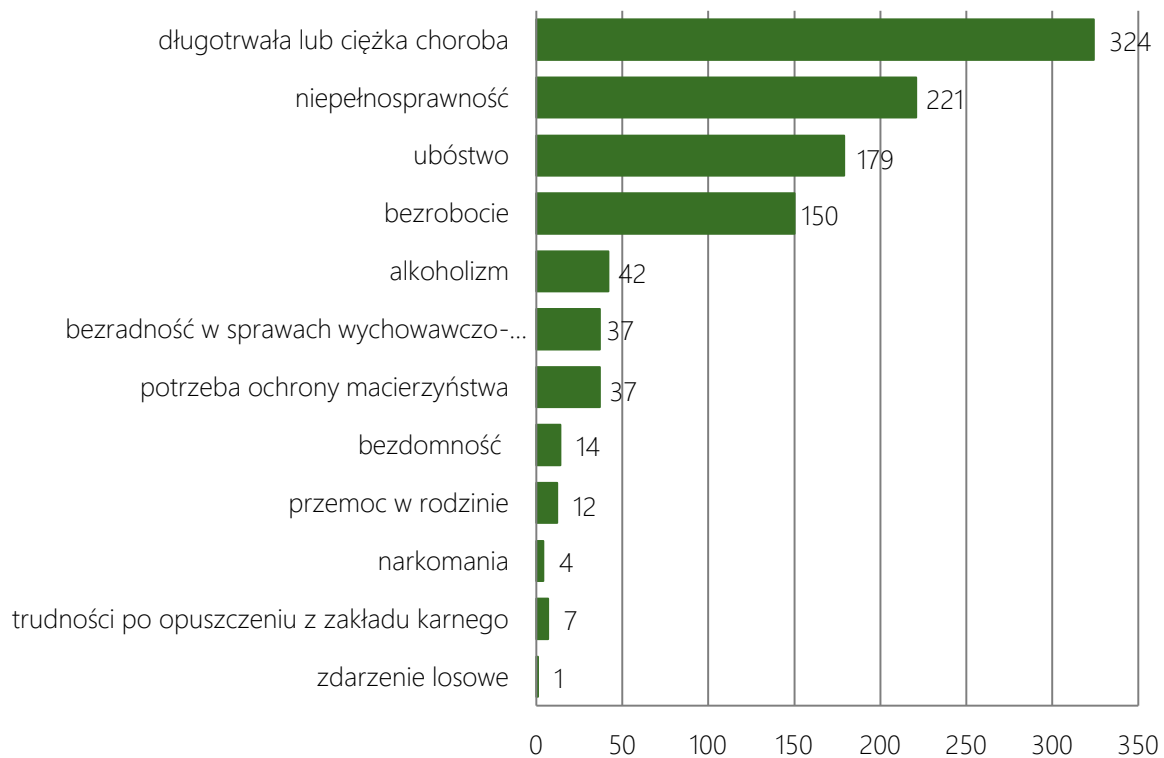
Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2023 roku

typ rodziny	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej
jedno dziecko	46
dwoje dzieci	57
troje dzieci	33
czworo i więcej dzieci	20

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku w gminie Piecki najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (324 rodziny), niepełnosprawność (221 rodzin), ubóstwo (179 rodzin) oraz bezrobocie (150 rodzin). Część rodzin zmagają się również z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, uzależnieniami oraz przemocą domową.

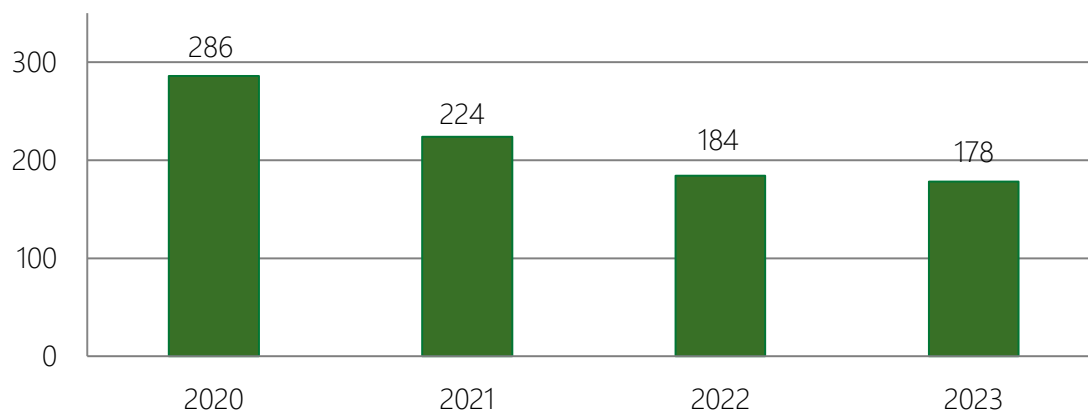
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2023. W analizowanym okresie dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z poszczególnych typów świadczeń. W 2023 roku skorzystało z nich średnio 178 rodzin, czyli o 3% mniej niż w roku poprzednim oraz o 21% mniej niż w roku 2021 i o 38% mniej niż w 2020.

Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2023



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Dla rodzin wielodzietnych z terenu gminy Piecki oferowane jest również wsparcie w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). W 2023 roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach wpłynęło łącznie 109 wniosków od rodzin ubiegających się o Kartę i wydano wówczas 261 KDR dla rodziców i uprawnionych członków rodzin.

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, maksymalna liczba rodzin z którymi pracuje asystent rodzin nie może przekroczyć 15. W 2023 roku w GOPS zatrudniony był 1 asystent rodziny, a z jego usług skorzystało 14 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w których wsparcia udzielono 39 dzieciom. Na przestrzeni trzech lat liczba rodzin pozostała taka sama, a liczba asystentów zmalała o połowę. Należy mieć na uwadze, że ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 oraz związaną z tym izolacją i ograniczeniem kontaktów społecznych, wypełnianie obowiązków asystenta było znacznie utrudnione.

Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Piecki na przestrzeni lat 2020-2023

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	14	14	14	14
liczba asystentów rodziny w Gminie	2	2	2	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Do zadań asystenta rodziny należy również praca z rodziną naturalną, z której dziecko lub dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Podejmowane przez niego działania mają na celu przywrócenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz powrót dziecka z pieczy do rodziny biologicznej.

W analizowanym okresie w gminie Piecki nie funkcjonowały rodziny wspierające to znaczy takie, których zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, m.in. poprzez udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na ich rzecz, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2023 z omawianych świadczeń skorzystały 63 osoby z 31 rodzin, a na ten cel przeznaczono 288 101 zł. W 2023 roku w stosunku do 2020 roku odnotowano wzrost w zakresie liczby osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Kwota przeznaczona na ten cel na przestrzeni lat 2020-2023 ulegała wahaniom. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2020-2023

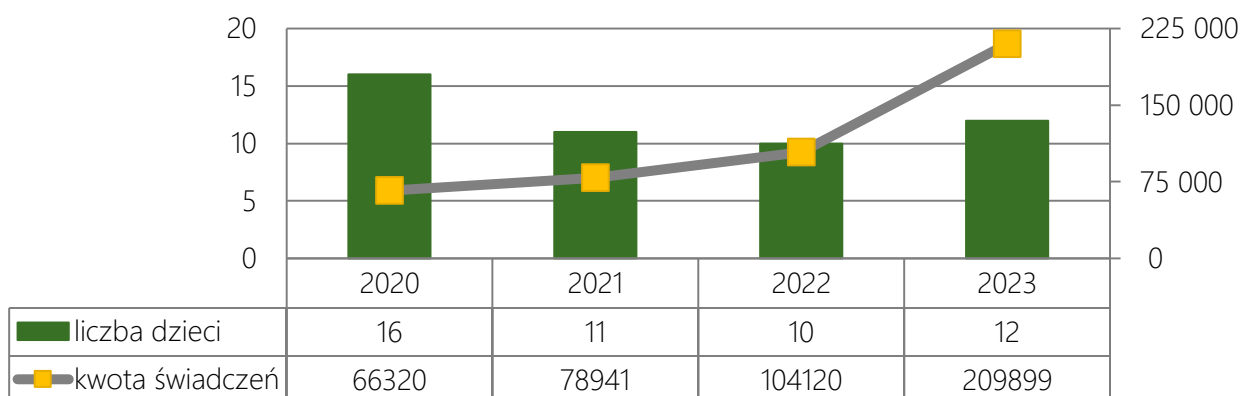
wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba osób	55	45	47	63
liczba rodzin	31	27	26	31
kwota świadczeń (zł)	258 550	220 800	227 593	288 101

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Świadczenie wsparcia w ramach funduszu alimentacyjnego możliwe jest dzięki stale podejmowanym działaniom pracowników GOPS w stosunku do dłużników alimentacyjnych. Wśród sposobów odzyskania wypłaconych z funduszu środków od osób unikających płacenia alimentów znajduje się prowadzenie wywiadów alimentacyjnych, kierowanie wniosków o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez zatrudnienia oraz zobowiązanie osób bezrobotnych do zarejestrowania się w PUP, a także kierowanie wniosków o ściganie za przestępstwo niealimentacji do Prokuratury.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach ponosi także wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że na przestrzeni analizowanych lat kwota świadczeń przeznaczonych na zabezpieczenie pobytu dzieci z terenu gminy Piecki w pieczy zastępczej, uległa wzrostowi – w 2023 roku względem 2020 roku zwiększyła się blisko trzykrotnie.

Wykres 4. Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2020-2023



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2020-2023

GOPS w Pieckach realizuje również program rządowy „Za Życiem”, którego celem jest wsparcie kobiet w ciąży i rodzin, w szczególności kobiet w ciąży powikłanej oraz

w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu. W tym celu Ośrodek zatrudnia asystenta rodziny, który realizuje wsparcie w rodzinach doświadczających trudności w tym zakresie, a w 2023 roku taka konieczność wystąpiła w przypadku 1 rodziny, w której wychowuje się dwójka dzieci.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności o charakterze materialnym odbywa się w gminie Piecki, także poprzez realizację rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, który ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia w społeczeństwie, w szczególności wśród dzieci i uczniów, osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, ale także wymagających wsparcia w życiu codziennym, tj. osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami, czy też zmagających się z chorobą lub innymi problemami ograniczającymi niezależne życie.

Program obejmuje trzy moduły, w ramach których Gminy zostają dysponentami środków rządowych i pośredniczą w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Wsparcie żywnościowe realizowane jest poprzez wydawanie posiłków w stołówkach lub dowożenie ich osobom dorosłym, w tym niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które nie mają możliwości samodzielnego przygotowania dla siebie gorącego posiłku.

Na przestrzeni omawianych lat liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych w ramach rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” ulegała systematycznemu spadkowi, natomiast w 2023 zauważalny jest wzrost. W 2023 roku w ramach Programu pomocą pieniężną objęto łącznie 322 osoby, a na ten cel przeznaczono 251 306 zł. Pomoc w formie posiłku została udzielona z kolei 154 mieszkańcom na łączną kwotę 24 590 zł, a w latach 2020-2023 liczba osób objętych tą formą wsparcia ulegała wahaniom. Wzrost osób korzystających z ww. Programu związany jest ze zmianą wysokości kryterium uprawniającego do skorzystania z tej formy pomocy tj. ze 150% na 200% kryterium ustawowego dochodowego.

Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2020-2023

wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
posiłek	238	90 463	192	123 393	206	196 602	154	24 590
forma pieniężna	603	180 450	406	137 729	221	46 155	322	251 306

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2020-2023

Należy mieć na uwadze, że beneficjentami działań podejmowanych w ramach rządowego programu dożywiania są w szczególności dzieci i młodzież do 18 roku życia, a pomoc w formie posiłków świadczona jest m.in. w ramach działalności stołówek szkolnych. W 2020 oraz 2023 roku wszyscy beneficjenci niepieniężnej formy wsparcia byli osobami poniżej 18 roku życia. Jak wskazują dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w roku 2021 tylko 1 osoba korzystająca ze wsparcia w formie posiłku była osobą dorosłą.

Tabela 6. Liczba dzieci korzystających z posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” i kwota świadczeń w latach 2020-2023

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba dzieci	238	191	206	196
kwota świadczeń (zł)	90463	123368	196602	226216

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2020-2023

Kompleksowość działań wspierających dla rodzin doświadczających różnych trudności życiowych możliwa jest w Gminie m.in. dzięki funkcjonowaniu Klubu Integracji Społecznej, którego głównym celem jest umożliwienie reintegracji społecznej i zawodowej osobom wykluczonym społecznie lub zagrożonych tym problemem. KIS funkcjonuje w strukturze GOPS w Pieckach i świadczy szereg usług społecznych umożliwiających podniesienie lub nabycie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańcom Gminy. Wieloaspektowe wsparcie w ramach Klubu umożliwia rodzinom sukcesywne wprowadzanie zmian w ich funkcjonowaniu, rozwiązywanie problemów i nabywanie nowych, niezbędnych dla prawidłowego życia rodzinnego kompetencji, w tym opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach Klubu Integracji Społecznej prowadzone są różne formy działań, w tym bezpośrednio kierowane do rodzin z dziećmi i dzieci wychowujących się w rodzinach przeżywających trudności. Klubik Profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica, czyli świetlica dla dzieci i dorosłych jest miejscem, w którym prowadzone są zajęcia profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci oraz szkolenia w zakresie prawidłowego funkcjonowania dla rodziców. W świetlicy odbywają się także spotkania rodzin biologicznych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. Niemniej, Klubik nie jest placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, której działania kierowane byłyby do szerokiego grona dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Ważną formą wsparcia dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach przeżywających różnego rodzaju trudności, np. opiekuńczo-wychowawcze, finansowe, czy na rynku pracy, jest umożliwienie im korzystania ze zorganizowanego wypoczynku w formie kolonii letnich, które organizowane są przez Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty. W 2023 roku, podobnie jak w latach poprzednich, dzieci z gminy Piecki zostały objęte tą formą wsparcia, a w omawianym roku działanie skierowano do 5 uczniów.

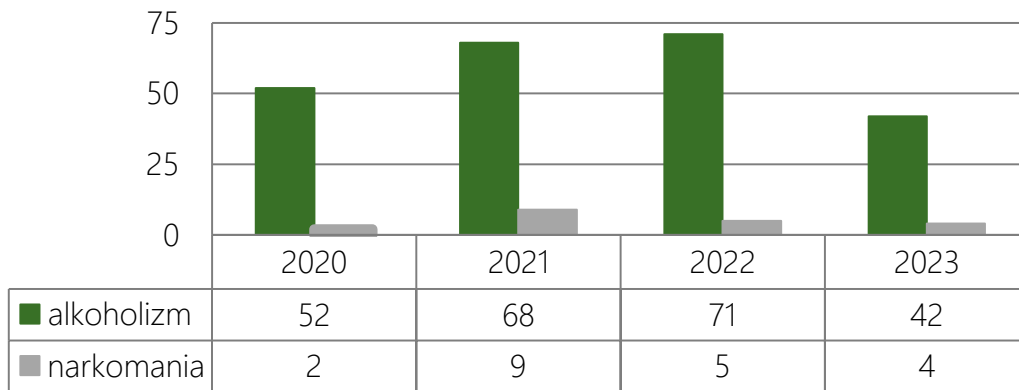
Niebagatelny wpływ na funkcjonowanie rodzin ma również prowadzony przez gminę Piecki Środowiskowy Dom Samopomocy typu A i typu B. Działalność ŚDS stanowi kluczowy zasób Gminy w zakresie wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego, ale również członków ich rodzin, gdyż zabezpiecza ich pobyt dzienny w placówce, umożliwiając opiekunom faktycznym realizację innych czynności, w tym podjęcie pracy zawodowej. Dom jest również przykładem świadczenia usług społecznych w formie zdeinstytucjonalizowanej, czyli w środowisku lokalnym beneficjenta, a dzięki jego funkcjonowaniu realizowane jest wsparcie wytchnieniowe dla opiekunów, tj. członków rodzin uczestników zajęć.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN

W 2023 roku z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystały 42 rodziny, a narkomania była powodem udzielenia pomocy 4 rodzinom. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu systematycznie wzrastała, natomiast

w 2023 zmalała. Z kolei z powodu narkomanii, ulegała wahaniom. W 2023 roku ogólna liczba rodzin objętych pomocą GOPS wyniosła 306, co oznacza, że rodziny zmagające się z problemem alkoholowym stanowiły 14% ogółu, a narkotykowym – 1,3%.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Piecki na przestrzeni lat 2020-2023



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2020-2023

Służby bezpieczeństwa na terenie gminy Piecki, corocznie podejmują działania na rzecz ograniczenia zjawiska kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu oraz w zakresie przeciwdziałania narkomanii i przemocy domowej. Podejmowane przez funkcjonariuszy interwencje i rutynowe kontrole umożliwiają sukcesywne eliminowanie niepożądanych zjawisk związanych z nietrzeźwością w przestrzeni publicznej oraz prewencji zachowań przemocowych w rodzinach, a prowadzone działania, w tym m.in. zajęcia w szkole i kampanie edukacyjne, wzmacniają pożądane postawy wśród dzieci i młodzieży.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pieckach, powołana przez Wójta do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Według stanu na koniec 2023 roku Komisja liczyła 11 członków, w tym 2 policjantów, pielęgniarkę środowiskową, lidera Grupy Samopomocowej AA, sołtysa, przedstawiciela placówki oświatowej.

W 2023r. Gminna Komisja prowadziła postępowanie dotyczące leczenia odwykowego odnoszące się do 22 wniosków. 7 z tych wniosków zostało złożonych przed rokiem 2023.

Większość wniosków, bo 18, złożył Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach, 3 wnioski pochodziły od rodzin, zaś 1 wniosek przekazała Miejska Komisja w Mrągowie. W efekcie podejmowanych czynności, na dzień 31.12.2023r.:

- skierowano do Sądu Rejonowego w Mrągowie 8 wniosków o zobowiązanie do leczenia w zakładzie leczenia odwykowego oraz postanowiono o złożeniu wniosków wobec kolejnych 4 osób,

- w stosunku do 2 osób postępowanie zawieszono na skutek zaprzestania nadużywania alkoholu i podjęcia terapii (z postanowieniem monitorowania ich sytuacji),

- w stosunku do 3 osób postępowanie zostało zawieszone wobec deklaracji o podjęciu dobrowolnego leczenia odwykowego,

- w stosunku do 1 osoby zawieszono postępowanie wobec odbywania przez nią kary pozbawienia wolności,

- 1 osoba wyjechała z gminy Piecki (wniosek w sprawie przekazano do Komisji aktualnego miejsca jej zamieszkania),

- wobec 3 wniosków (złożonych w listopadzie 2023r.) rozpoczęto postępowanie zapraszając wskazane w nich osoby na posiedzenia zespołu motywującego.

Na terenie Gminy osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym. Punkt działał w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026. Koordynatorem działań podejmowanych w tym zakresie był Pełnomocnik ds. realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w referacie Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Gminy Piecki. W 2023 roku Punkt działał przez 38 tygodni. Udzielono w nim informacji na temat skutków spożycia alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Zapewniono porady dotyczące profilaktyki oraz dostępnych form terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny regularnie organizował dyżury specjalistów:

- sekretarz GKRPA w poniedziałki 12.00-14.00,

- psycholog dla dorosłych we wtorki 13.00-15.00,

- pedagog w środy 13.00-14.00,

-konsultant ds. uzależnień we czwartki 15:30-19.30,

-radca prawny w piątki 12.00-15.00,

Łącznie udzielono 256 porad PKI.

Na przestrzeni ostatnich czterech lat, zarówno w przypadku osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin, korzystających ze wsparcia specjalistów, odnotowany został spadek.

Tabela 7. Liczba osób dotkniętych uzależnieniem, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2020-2023.

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
osoby z problemem alkoholowym	49	41	29	29
liczba porad udzielonych osobom z problemem alkoholowym	152	306	119	128
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	75	3	0	3
liczba porad udzielonych dorosłym członkom rodziny	299	24	0	8

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.

W 2023 roku działalność profilaktyczna na terenie Gminy prowadzona była zarówno w placówkach oświatowych, jak i instytucjach kulturalnych, Klubiku Profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica, GOPS oraz w przestrzeni publicznej, w ramach kampanii społecznych. Pedagodzy, wychowawcy oraz funkcjonariusze Policji realizowali liczne zajęcia, prelekcje i warsztaty adresowane do uczniów, rodziców i nauczycieli z zakresu tematyki uzależnień. W omawianym roku w zakresie lokalnej działalności profilaktycznej, szkoły miały również możliwość nieodpłatnego udziału w programie Unplugged. Na terenie gminy Piecki organizowano również jednorazowe prelekcje/pogadanki, festyny i inne imprezy plenerowe. Na przestrzeni lat 2020-2023 realizowano także działania mające na celu podniesienie kompetencji kadry działającej w obszarze wsparcia rodzin w Gminie, a pracownicy pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty i policji brali udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy.

Aktywność GOPS w Pieckach zauważalna jest również w obszarze udziału w licznych kampaniach społecznych oraz akcjach profilaktycznych. W 2023 roku Gmina wzięła udział m.in. w akcji „Światowy Dzień FAS”, „Razem tworzymy rodzinę”, „Stop przemocy wobec

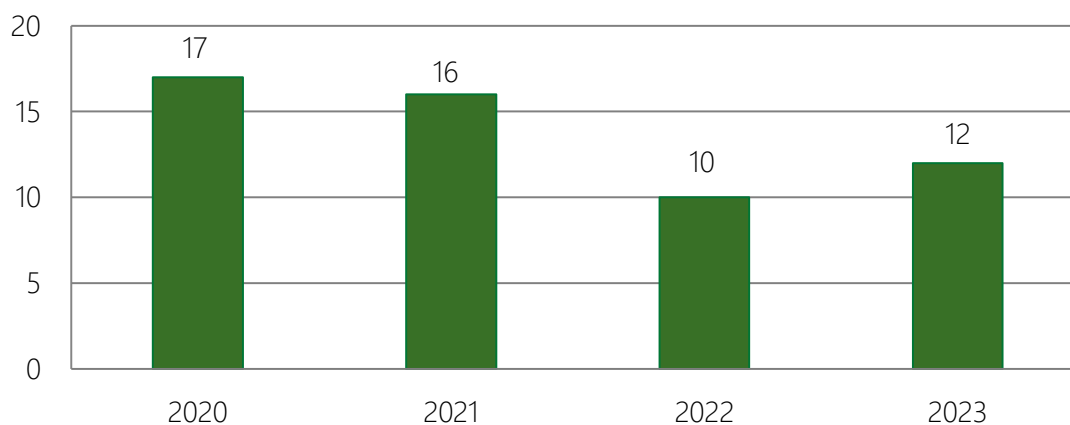
seniora”, upowszechniając tym samym prawidłowe postawy społeczne, pożądane zachowania i wiedzę, o wpływie uzależnień, przemocy i innych problemów na życie rodziny oraz rozpad więzi między jej członkami.

Ważnym zasobem Gminy w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień i wzmocnienia postaw trzeźwościowych jest Klub Integracji Społecznej, gdzie osoby uzależnione po zakończeniu psychoterapii mają możliwość podjęcia działań ukierunkowanych na ich reintegrację społeczno-zawodową. Poza możliwością uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych oraz zajęciach dla rodziców w Klubiku Profilaktyki Pozytywnej, dla mieszkańców prowadzona jest Grupa Samopomocowa AA „Nadzieja”, która wspiera swoich członków w utrzymaniu abstynencji, a także jest miejscem wspólnego rozwiązywania bieżących trudności w gronie osób przeżywających podobne problemy. W 2023 roku w spotkaniach grupy uczestniczyło średnio 15 osób.

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN

W latach 2020-2022 liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach z powodu przemocy domowej systematycznie malała, w 2023 roku wsparciem objęto 12 rodzin, co oznacza wzrost. W analizowanym okresie przemoc domowa była jednym z najmniej powszechnych problemów, z powodu których rodziny korzystały z pomocy i wsparcia specjalistów.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej na przestrzeni lat 2020-2023



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021, 2022 i 2023 rok

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za rozwiązywanie problemów dotyczących zjawiska przemocy jest Zespół Interdyscyplinarny. Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli poniżej, liczba spotkań Zespołu wyniosła w 2023 roku 5, a więc na przestrzeni lat 2020-2023 uległa intensyfikacji. W przedmiotowym roku powołano 13 grup roboczych (obecnie diagnostyczno-pomocowe), co w stosunku do 2020 roku oznacza spadek o 70%. W przypadku liczby posiedzeń tych grup, podczas których podejmowane były działania wobec konkretnych członków rodzin uwikłanych w problem przemocy, został odnotowany spadek w 2023 roku (grupy spotkały się łącznie 38 razy). Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2020-2023

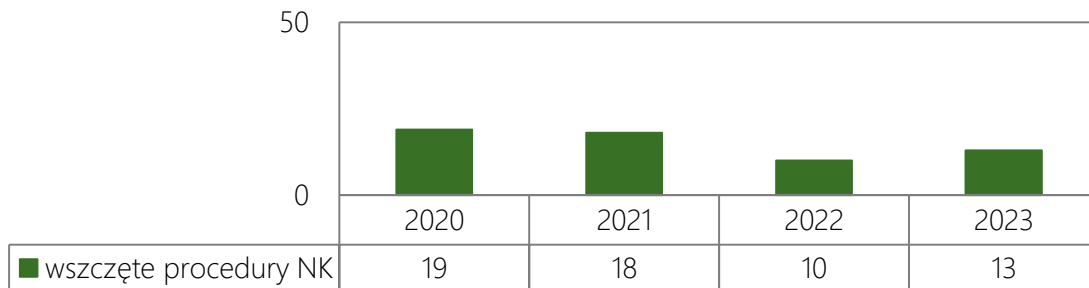
wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	3	3	4	5
liczba funkcjonujących grup roboczych	43	86	74	13
liczba spotkań grup roboczych	203	209	236	38

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2023

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby nią dotkniętej. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2020 roku było to 19 wszczętych procedur, w 2021 roku – 18, w 2022

roku- 10, natomiast w 2023- 13 w tym 12 wszczęli funkcjonariusze Policji, a 1 służba zdrowia. Dane te obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba podjętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2023



Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2023

W latach 2020-2023 liczba osób, które zostały objęte wsparciem w związku z problemem przemocy domowej zmniejszyła się aż o 83% i w 2023 roku wyniosła 25. W zakresie liczby mężczyzn, kobiet oraz dzieci, dostrzec można duży spadek w stosunku do 2020 roku.

Tabela 9. Liczba osób doznających przemocy z terenu gminy Piecki objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2023

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba osób	143	190	204	25
liczba dzieci	48	86	85	8
liczba kobiet	61	87	94	15
liczba mężczyzn	34	17	25	2

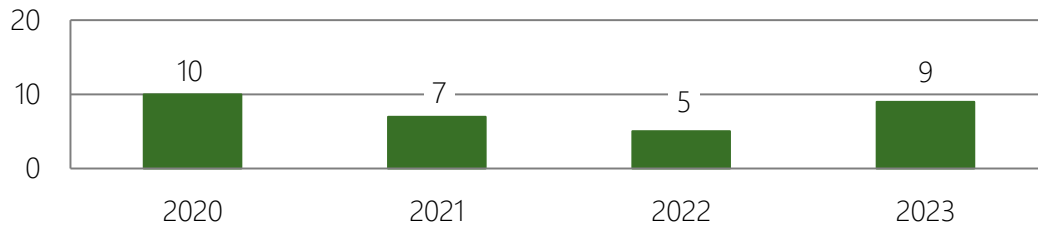
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2023

Istotnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy są również działania podejmowane przez dzielnicowych Posterunku Policji w Pieckach, których zadaniem jest m.in. przeprowadzanie interwencji domowych w związku z występowaniem przemocy domowej, a także wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”. W 2022 roku funkcjonariusze przeprowadzili 108 interwencji związanych z przemocą domową na terenie gminy Piecki, a w 2021 roku – 115. Do końca listopada 2023 roku Posterunek Policji przeprowadził 91 interwencji, co wskazuje na zmniejszanie się skali wydarzeń wymagających udziału funkcjonariuszy.

Na przestrzeni omawianych lat liczba zakończonych spraw w ramach procedury ulegała wahaniom.

W latach 2020-2022 z powodu braku zasadności podejmowania działań zakończono kolejno 10, 7 i 5 procedur, natomiast w 2023 roku powód ten był przesłanką do zakończenia 9 działań w rodzinach.

Wykres 8. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2023



Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2023

Mieszkańcy Gminy, którzy doznają lub stosują przemoc domową mogą skorzystać z poradnictwa udzielanego w ramach funkcjonującego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego. W 2023 roku z tego rodzaju wsparcia skorzystało 10 osób doznających przemocy, którym udzielono 35 porad. W 2023 roku w stosunku do lat poprzednich liczba osób uwikłanych w problem przemocy domowej, korzystających ze wsparcia specjalistów w Punkcie, uległa wzrostowi.

Tabela 10. Liczba osób doznających i stosujących przemoc domową korzystających z porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2020-2023

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
osoby doznające przemocy domowej	47	54	5	10
liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy domowej	152	367	21	35
osoby stosujące przemoc domową	5	2	0	0
liczba porad udzielonych osobom stosującym przemoc domową	5	17	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.

Działalność z zakresu przeciwdziałania występowaniu przemocy domowej jest prowadzona także przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zarówno

w przypadku liczby osób stosujących przemoc, jak i osób jej doznających, w 2023 roku zauważony został wzrost. Członkowie GKRPA na przestrzeni omawianych lat podejmowali rozmowy ze świadkami przemocy domowej jedynie w 2020 roku. Szczegółowe dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób doznających i stosujących przemoc domową oraz jej świadków, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2020-2023

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	17	16	1	7
liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	17	10	1	3
liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	8	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.

W celu wzmocnienia pożądaných postaw i zachowań społecznych, a także prawidłowych metod wychowawczych pozbawianych stosowania przemocy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach uczestniczy w ogólnopolskich kampaniach społecznych i akcjach edukacyjnych, a działania kierowane są do szerokiego grona odbiorców. W 2023 roku w Gminie zorganizowano działania w ramach kampanii „Biała wstążka”, czy też konferencję „Prawo seniora do godnego życia – STOP przemocy”. Ważnym elementem prowadzonych akcji są „drzwi otwarte”, podczas których odbywają się dodatkowe dyżury specjalistów oraz spotkania informacyjno-edukacyjne

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PIECKI

Wśród głównych problemów z jakimi zmagają się współczesne rodziny znajdują się m.in. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc domowa, bezrobocie oraz uzależnienia. Przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi tych problemów na rozwój psychospołeczny lokalnej społeczności wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne,

nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców w określonym obszarze.

W 2022 roku na terenie Gminy zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, którego wyniki zamieszczono w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piecki na lata 2023-2027”. W badaniu uczestniczyło 85 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 69 uczniów szkół podstawowych.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- Diagnoza przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców Gminy pokazuje, że 63% badanych zauważa znaczną skalę problemu uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży.
- Problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży obserwuje w swoim środowisku lokalnym 31% badanych, z kolei 15% nie ma wiedzy w tym zakresie.
- Występowanie problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy dostrzega 44% ankietowanych.
- 48% ogółu ankietowanych potwierdza, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, co czwarty respondent zna osoby z problemem narkotykowym, a 12% badanych zna osoby sięgające po dopalacze.
- W opinii mieszkańców kluczowymi działaniami, jakie powinna podejmować Gmina w celu wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin jest zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci (65%), prowadzenie profilaktyki uzależnień wśród uczniów (48%) oraz świadczenie wsparcia psychologiczno-terapeutycznego (47%).
- Problem przemocy domowej jest problemem obserwowanym przez mieszkańców Gminy – aż 20% badanych zna rodziny zmagające się z tym zjawiskiem, a co trzeci badany stwierdził, że oferta wsparcia w Gminie jest niewystarczająca.
- Uczestnicy badania stwierdzili, że w celu wsparcia osób doznających przemocy, w Gminie konieczne jest izolowanie członków rodzin, w których występuje przemoc oraz rozwijanie środowiskowych form wsparcia dla osób doznających przemocy, np. poprzez mieszkanie chronione – wspierane, czy świadczenie poradnictwa i rozwój działalności placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży.

- W celu ograniczenia bezrobocia na lokalnym rynku pracy konieczne jest kreowanie nowych miejsc pracy, wzmacnianie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych oraz prowadzenie szerokich działań wspierających dla młodzieży w postaci doradztwa zawodowego oraz pomocy w poszukiwaniu pracy.
- W opinii 22% badanych największym problemem społecznym w Gminie jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a 46% mieszkańców zauważyło również problem zaniedbania wychowawczego ze strony rodziców/opiekunów, jako trudności z jakimi mierzą się dzieci i młodzież w Gminie.
- Zdaniem mieszkańców dostępność do usług w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dla rodzin oraz dzieci i młodzieży (po 42%), a także organizacja zajęć i warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców (39%) jest na stosunkowo niskim poziomie.
- W celu odpowiedniego i kompleksowego wsparcia rodzin w Gminie konieczne jest podjęcie szeregu działań, w tym w szczególności poszerzenie działań w zakresie organizowania alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (66%) oraz rodzin (40%), organizowanie warsztatów rozwijających zainteresowania (35%), rozwijanie działań profilaktycznych (28%) oraz udzielanie wsparcia specjalistycznego (27%).

UCZNIOWIE

- Młodzi respondenci stwierdzili, że głównymi problemami występującymi w ich środowisku rówieśniczym są: palenie papierosów/e-papierosów (42%), nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych oraz przemoc rówieśnicza (po 25%).
- Uczniowie najczęściej swój czas wolny spędzają na: słuchaniu muzyki (67%), korzystaniu z Internetu/telefonu (62%), spotykaniu się ze znajomymi (57%) i rodziną (52%), grają w gry komputerowe (54%) oraz rozwijają swoje pasje (49%).
- 59% badanych deklaruje uczestnictwo w zajęciach dodatkowych lub wyrównawczych organizowanych poza szkołą, a większość uczniów jest z nich zadowolona (76%). W przypadku zajęć pozalekcyjnych w szkole, uczestniczy w nich 50% badanych, a 65% spośród nich stwierdziło, że spełniają one ich oczekiwania.

- Większość młodych mieszkańców Gminy zadeklarowała chęć udziału w dodatkowych zajęciach sportowych (57%), 47% wzięłoby udział w zajęciach na basenie, 33% - w zajęciach komputerowych, a 30% - technicznych.
- 49% uczniów przyznaje, że chciałoby wziąć udział w zajęciach dotyczących zdrowia psychicznego, a 43% odpowiedzi padło na zajęcia w zakresie zdrowego odżywiania.
- Najmniejszy entuzjazm uczniowie przejawiają w stosunku do zajęć profilaktycznych na temat uzależnień oraz przemocy, w których wzięłoby udział kolejno 26% i 32% badanych.
- Znaczna część uczniów negatywnie postrzega swoją kondycję psychiczną, gdyż jako złą określa ją 3% badanych, a jako bardzo złą – 12%.
- Zdrowie fizyczne uczniów w opinii 1% badanych jest bardzo złe, a 4% stwierdziło, że jest ono w „złej kondycji”.
- Ponad połowa badanych uczniów doświadczyła w okresie ostatniego roku przed badaniem obniżenia nastroju (62%), koncentracji (57%) i niskiej samooceny (51%), a 42% doznało poczucia lęku.

VI. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU



Celem głównym Programu jest deinstytucjonalizacja lokalnego systemu wsparcia rodziny oraz zapewnienie dostępnych, wysokiej jakości usług społecznych dla rodzin zamieszkujących Gminę Piecki.

Cel operacyjne Programu:

1. Godne życie rodzin i ich aktywność społeczno-zawodowa.
2. Silne więzi rodzin biologicznych oraz niska skala trudności opiekuńczo-wychowawczych.
3. Równe szanse do rozwoju społecznego dla dzieci i młodzieży.
4. Kooperacja międzysektorowych usług społecznych dla rodzin przy wykorzystaniu potencjału podmiotów ekonomii społecznej.

Cele operacyjne Programu zostały opracowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i zostały im przypisane oczekiwane rezultaty w wyniku realizacji Programu.

Cel operacyjny nr 1

Zintegrowane środowisko rodzinne, nieprzejawiające trudności opiekuńczo-wychowawczych.

- Zapewnienie pomocy społecznej w formie finansowej i pozafinansowej rodzinom wymagającym wsparcia.
- Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy oraz poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	GOPS, PES w tym Caritas.	Liczba rodzin, objętych pomocą społeczną, korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego itp.
2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	GOPS.	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z Programu.
3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym.	UG.	Liczba osób objętych wsparciem, liczba stypendiów socjalnych.

4	Utworzenie gminnego funduszu stypendialnego dla dzieci zdolnych i zaangażowanych w życie lokalnej społeczności.	UG, placówki oświatowe.	Liczba osób objętych wsparciem, liczba stypendiów naukowych, sportowych i społecznych.
5	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za Życiem”.	GOPS.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie, liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
6	Kontynuowanie uczestnictwa w programie „Karta Dużej Rodziny” i rozwijanie sieci punktów usługowych w Gminie.	GOPS, partnerzy prywatni.	Liczba wydanych Kart i użytkowników Karty Dużej Rodziny, liczba miejsc honorujących KDR w Gminie.
7	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, mediacje rodzinne.	GOPS, GKRPA, PKI, KIS, PCPR, PPP, placówki oświatowe i inne.	Liczba osób korzystających z poradnictwa, liczba podmiotów udzielających wsparcia.
8	Świadczenie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	GOPS.	Liczba rodzin objętych wsparciem.
9	Świadczenie pracy socjalnej przez pracowników GOPS.	GOPS.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
10	Prowadzenie Klubu Integracji Społecznej i rozwój usług w nim świadczonych.	GOPS.	Liczba osób realizujących prace społecznie użyteczne, liczba uczestników grupy AA, liczba rodziców i dzieci korzystających z Klubu Profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica.
11	Wdrażanie projektów socjalnych na rzecz rodzin zgodnie z rozpoznanymi potrzebami.	GOPS.	Liczba zrealizowanych projektów, liczba osób objętych projektami.
12	Udzielanie rodzinom dodatków mieszkaniowych i energetycznych.	GOPS	Liczba rodzin korzystających z dodatków.
13	Współorganizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, PCPR, PES, placówki oświatowe, GOPS i inne.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
14	Organizowanie szkoleń/ warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe	GOPS, GKRPA, ZI, placówki	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów.

	pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	oświatowe i inne.	
15	Profesjonalizacja kadry placówek oświatowych w zakresie edukacji włączającej i nauczania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	UG, placówki oświatowe, PPP.	Liczba osób objętych szkoleniami.
16	Zatrudnienie nauczyciela współorganizującego/ wspierającego w szkołach, w przypadku rozpoznania potrzeby.	UG, placówki oświatowe.	Liczba dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi objętych wsparciem w placówkach, liczba zatrudnionych nauczycieli.

Cel operacyjny nr 2

Silne więzi rodzin biologicznych oraz niska skala trudności opiekuńczo-wychowawczych.

- Rozwój oddziaływań służących wspieraniu i integrowaniu rodzin.
- Wzmocnienie kompetencji rodziców w zakresie opiekuńczym i wychowawczym.
- Włączanie rodzin wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia społeczności lokalnej.
- Uwrażliwienie lokalnej społeczności na trudności związane z rodzicielstwem.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Zapewnienie odpowiedniej liczby zatrudnionych asystentów rodziny do aktualnego zapotrzebowania, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	GOPS.	Liczba asystentów rodziny. Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny.
2	Współorganizowanie dla rodziców warsztatów w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich, np. w formie szkoły dla rodziców lub projektów finansowanych ze środków zewnętrznych.	UG, placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, PES, PPP i inne.	Liczba uczestników warsztatów, liczba zorganizowanych warsztatów.
3	Popularyzowanie działalności rodzin wspierających oraz zachęcanie rodzin w Gminie do podejmowania tej roli.	GOPS, PCPR i inne.	Liczba rodzin objętych wsparciem, liczba funkcjonujących rodzin wspierających.

4	Współorganizowanie wydarzeń/ imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	UG, placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, KIS, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne, PES i inne.	Liczba zorganizowanych wydarzeń, liczba uczestników wydarzeń/imprez.
5	Wdrożenie systemu grantowego na realizację inicjatyw społecznych dla mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień.	UG, GOPS i inne.	Liczba zrealizowanych inicjatyw społecznych.
6	Organizacja lokalnych kampanii propagujących i wzmacniających pozytywne wzorce rodzinne, wartości i modele wychowawcze.	GOPS, UG, placówki oświatowe, GOK, KIS i inne.	Liczba zorganizowanych kampanii.
7	Opracowanie poradnika oraz organizacja spotkań dla rodzin z dziećmi i oczekujących potomstwa w zakresie możliwych problemów i miejsc/osób świadczących wsparcie.	GOPS, UG i inne.	Liczba uczestników spotkań, liczba upowszechnionych egzemplarzy poradnika/odstón na stronie www.
8	Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców, jako miejsca spotkań i integracji rodziców z deficytami wychowawczymi oraz nieprzejawiających trudności opiekuńczych.	GOPS, UG, KIS, PES i inne.	Liczba spotkań grupy, liczba osób uczestniczących w spotkaniach.
9	Prowadzenie aktywizacji społeczno-zawodowej dla rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	GOPS, KIS, PUP, PES i inne.	Liczba osób objętych aktywizacją społeczno-zawodową.
10	Rozwój wolontariatu międzypokoleniowego.	GOPS, KIS, GOK, placówki oświatowe i inne.	liczba osób zaangażowanych w wolontariat, liczba akcji, działań i porozumień.

Cel operacyjny nr 3

Równe szanse do rozwoju społecznego dla dzieci i młodzieży.

- Zwiększenie jakości i dostępności środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży, w tym zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- Upowszechnienie działań profilaktycznych wspomagających optymalny rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży i prewencji deficytów społecznych.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	UG, GOPS, placówki oświatowe, PPP i inne.	Liczba zrealizowanych działań, liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2	Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zgodnych z rozpoznanymi potrzebami.	Placówki oświatowe, GKRPA, UG, instytucje kulturalne i sportowo-rekreacyjne, PES i inne.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.
3	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU związanych z tematyką uzależnień od substancji i behawioralnych oraz zjawiskiem przemocy.	Placówki oświatowe, GKRPA, PES, zewnętrzne podmioty szkoleniowe/edukacyjne i inne.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.
4	Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, PES i inne.	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów, liczba uczestników.
5	Inicjowanie utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy.	GOPS, UG, GKRPA, PES i inne.	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówki wsparcia dziennego.
6	Utworzenie placówki wsparcia dziennego w formie podwórkowej/fili placówki w sołectwach o niskim nasyceniu usługami społecznymi w Gminie.	UG, GKRPA, PES i inne.	Liczba prowadzonych zajęć w ramach placówki wsparcia dziennego w formie podwórkowej, liczba dzieci uczestniczących w zajęciach podwórkowych.
7	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	GKRPA, placówki oświatowe, PES i inne.	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.
8	Organizowanie przestrzeni i zajęć integracyjnych dla rodziców z dziećmi do lat 3, w tym umożliwiających im skorzystanie z opieki doraźnej nad dzieckiem.	UG, klub dziecięcy, GOPS, PES i inne.	Liczba zorganizowanych zajęć, liczba uczestników zajęć.
9	Rozwój wolontariatu młodzieżowego - wsparcie rówieśnicze.	GOPS, KIS, GOK, placówki oświatowe i inne.	liczba osób zaangażowanych w wolontariat, liczba akcji i działań społecznych.

Cel operacyjny nr 4

Kooperacja międzysektorowych usług społecznych dla rodzin przy wykorzystaniu potencjału podmiotów ekonomii społecznej.

- Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w zakresie wsparcia rodzina w sytuacjach kryzysowych.
- Wzmocnienie działalności i profesjonalizacja podmiotów ekonomii społecznej funkcjonujących na terenie Gminy.
- Deinstytucjonalizacja systemu pieczy zastępczej w zakresie rozwoju rodzinnych form pieczy.
- Skuteczne pozyskanie środków zewnętrznych służących rozwojowi usług społecznych dla rodzin.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Utworzenie bazy usług społecznych, w tym w formie publicznej mapy na stronie internetowej UG/GOPS.	UG, GOPS.	Liczba aktualizacji bazy.
2	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, PKI, UG, ZI, PCPR.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
3	Wspieranie organizacyjne i administracyjne podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność w obszarze wsparcia rodziny.	GOPS, UG, PES.	Liczba podjętych działań wspierających organizacyjnie i administracyjnie organizacje pozarządowe.
4	Organizowanie cyklicznych spotkań PES z pracownikami GOPS, umożliwiających sieciowanie podmiotów, wspólne kreowanie koszyka usług i wdrażanie partnerskich projektów.	placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, UG, ZI, PCPR, PES, PPP	Liczba zorganizowanych spotkań, liczba podjętych we współpracy działań.
5	Inicjowanie działań w celu utworzenia Zespołu Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci Młodzieży.	UG, GOPS, PES, ROPS	Liczba podjętych działań.

6	Stałe monitorowanie i systematyczna ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR.	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
7	Podjęmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	GOPS, PCPR.	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych, liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
8	Zapewnienie wsparcia rodzinom, którym ograniczono władzę rodzicielską oraz prowadzenie pracy z rodziną naturalną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.	GOPS.	Liczba rodzin, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 są mieszkańcy gminy Piecki, szczególnie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin oraz dzieci i młodzieży.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 finansowane będą z następujących źródeł:

- środków własnych Gminy – prognozowany w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej na 2024 rok budżet na realizację zadań w zakresie ochrony zdrowia (dział 851), pomocy społecznej (dział 852) oraz wsparcia rodziny (dział 855) wynosi 7 289 768 zł;
- środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

IX. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć jedną bądź kilka technik badawczych, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Koordynatorem Programu i jednocześnie instytucją wiodącą przy jego realizacji będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach, a bezpośredni nadzór nad realizacją Programu sprawować będzie Kierownik GOPS w Pieckach. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

X. BIBLIOGRAFIA

1. Kawula S., Brągiel J., Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999.
2. Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007.
3. Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2020-2022.
5. <https://bdl.stat.gov.pl>.
6. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach za lata 2020-2022.
7. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2020, 2021.
8. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022.
9. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii za lata 2020-2022.
10. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2022.
11. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Piecki za lata 2020-2022.

XI. SPIS WYKRESÓW I TABEL

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Piecki w latach 2020-2022	9
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2022 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej	11
Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022	12
Wykres 4. Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2020-2022	14
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Piecki na przestrzeni lat 2020-2022	18
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej na przestrzeni lat 2020-2022	21
Wykres 7. Liczba podjętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022	23
Wykres 8. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022	24

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej	5
Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2023 roku	10
Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Piecki na przestrzeni lat 2020-2023	13
Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2020-2023	14
Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2020-2023	16
Tabela 6. Liczba dzieci korzystających z posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” i kwota świadczeń w latach 2020-2023	16
Tabela 7. Liczba osób dotkniętych uzależnieniem, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2020-2023	20
Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2020-2023	22
Tabela 9. Liczba osób doznających przemocy z terenu gminy Piecki objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2023	23
Tabela 10. Liczba osób doznających i stosujących przemoc domową korzystających z porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2020-2023	24

Tabela 11. Liczba osób doznających i stosujących przemoc domową oraz jej świadków, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2020-2023	25
---	----